

AUGUSTA (GUTA) ZYSKIND

1929 — 2005

שם משפחה: זיסקינד (ZYSKIND)
שם פרטי: אוגוסטה (AUGUSTA)
תאריך לידה: 21 ספטמבר 1929
מקום לידה: קובל, פולין (וזהלין)
שם האב: יוסף זיסקינד
שם האם: דורה אנוך (Enoch)
כתובת במהלך המלחמה: 3 Strzelecka St, Kowel, Poland.

באדיבות מחלקת חסידי אומות העולם-יד ושם, ירושלים.

עדותה של אוגוסטה (גוטקה) זיסקינד למוסד יד ושם (מאי 1995)¹.

עדות – תיעוד נסיבות הצלתי²

העובדות המתוארות מציגות את הצלחה של אוגוסטה זיסקינד בידי משפחת שימקיניץ' (Szymkiewicz) במהלך 1941/3, 1942.

עם כניסת כוחות הכיבוש הנאצי לעיר מולדתי קובל, החלו מייד פעולות דיכוי מסוגים שונים, כנגד היהודים. בפשיטות שהתרחשו במקרים רבים, מצאתי מחסה אצל משפחת שימקיניץ', אשר הסתירו אותי ליום או יומיים, עד שחזר השקט היחסי. אירועים אלה התרחשו בין יולי 1941 ליולי 1942, כלומר, לפני הקמת הגטו ובמשך קיומו.

לאחר טבח היהודים בגטו במאי או ביוני 1942, דודי פייטה (ד"ר פנחס זיסקינד), אחיו של אבי, החליט למצוא פתרון בכדי להוציא אותי מן הגטו ולמצוא לי מקום אצל מישהו בצד "הארי". בעת זו, ובמשך כמעט שנה שלמה, הייתי כבר יתומה מאבי [יוסף], אשר נתלה במהלך הוצאות פומביות להורג, יחד עם אנשים נוספים מעירנו, ב- 6 באוגוסט 1941. לפיכך, דודי לקח את האחריות לטיפול בי, באימי וכן באמו, אשר גרה איתנו. כך, בסוף חודש יולי 1942, דודי הכניס אותי לבית החולים אשר מחוץ לגטו, היכן שעבד כרופא ילדים. שהיתי שם כחמישה עשר יום כחולה שלו. איש לא ידע על הקשר המשפחתי שלנו. לכשהגיעו לאזני הידיעות על "האקציה" האחרונה של השמדת הגטו, וכאשר דודי לא הגיע יותר לראותני, פרצתי בבכי. דמעותי הביאו לחשד של הסביבה. לפיכך, הובלתי אל מנהל בית החולים אשר הכיר אותי והוציאני אל מחוץ לבית החולים. חזרתי לחפש את בני משפחתי בגטו. יום או יומיים לאחר מכן, היחידות המיוחדות של הנאצים, ירו על ביתנו, כפי שירו על בתי היהודים האחרים שעדיין נשארו בגטו. הנאצים והמשטרה האוקראינית הובילו אותנו אל בית הכנסת הגדול וסגרו אותנו בתוכו.

אני חושבת שזה התרחש ביום חמישי, 13 או 14 באוגוסט. לאחר מכן, ביום שני ה-17 באוגוסט, השכם בבוקר, הם ליוו אותנו למרחק של כשניים עשר קילומטר מחוץ לעיר, היכן שהתרחש הטבח הגדול שהייתי בתוכו. מכוסה על ידי אימי בעת שמכונות הירייה החלו לירות, נפלתי אל תוך הבור יחד עם האחרים. היה כבר לילה כאשר הכרתי שבה אלי ויצאתי מבין הגופות.

טיפסתי על עץ ונשארתי עליו כמדומני, שלושה לילות ושני ימים. בסופו של הלילה השלישי, הייתי על סף התמוטטות ומיואשת לחלוטין. היתה לי רק תמונה אחת בראש, זאת של משפחת שימקיניץ'. הייתי בטוחה שהם היחידים שאוכל למצוא אצלם מחסה. החלטתי להגיע אליהם. לפנות בוקר, עזבתי את "העץ שלי" ויצאתי לדרך.

¹ תורגם מצרפתית בידי דובי שורץ, בנה של צופיה שורץ (זיסקינד), נכדו של ד"ר פנחס זיסקינד. יולי 2007
² עדות זאת נשלחה על ידי אוגוסטה זיסקינד למוסד יד ושם, כהמלצה למתן מעמד של חסידי אומות העולם למשפחת שימקיניץ'.

הגעתי לביתם של משפחת שימקביץ' לאחר יום שלם בדרכים צדדיות שאינן משמשות את הסיורים הנאצים. האנשים הבודדים שפגשתי, הסיטו את מבטיהם לצדדים.

גברת ואדון שימקביץ' הסתירו אותי מייד בעליית הגג. גברת שימקביץ' כלי רחצה ואוכל. היא חיבקה אותי בזרועותיה ונתנה לי להתייפח. היא אמרה לי שאוכל לקרוא לה אמא. היא הבטיחה לי שהיא ובעלה ימצאו דרך לסייע לי.

היא הביאה לי ספרי תפילה, אחד בפולנית והשני בלטינית וציוותה עלי ללמוד במהירות את כל התפילות בעל פה. למחרת, כאשר היא בדקה אותי, ידעתי את כולן, בפולנית ובלטינית, בעל פה. למדתי אותן בתוך יום אחד. נשארתי אצלם במשך כמה ימים וגברת שימקביץ' הביאה לי אוכל ובערב היא רוקנה את הדלי. כל זה היה קשה ומסוכן כיוון שאנשים רבים באו והלכו מביתם.

יום אחד, היא הביאה לי תעודת לידה שמר שימקביץ' מצא בניירותיו. היתה זו תעודת לידה של מישהי אמיתית, אשר גילה תאם את גילי בדיוק של כמה שבועות.

מרגע זה נקראתי אולגה זינצ'וק (Olga Zinzuk), אשר נולדה ב- 13 במרץ 1929 והייתי בעלת אזרחות אוקראינית. (עד היום אינני יודעת אם היא בחיים ואם יש לה שארים, אך היא מעולם לא ידעה כי תעודת הלידה שלה שימשה אותי).

במשך כל הזמן הזה, ביתם וחברתי מילדות אירנה שימקביץ' (Irena Szymkiewicz), בת 12 באותו הזמן, ביקרה אצל אנשים אחדים בעיר, היכן שחלק מהרכוש שלה הוחבא, בכדי למצוא עבורי מעט בגדים. בכך, היא סיכנה את עצמה עד מאד, כיוון שבכל רגע, היא יכולה היתה לעורר חשד של מישהו שיחשוד בצורך הפתאומי לקחת את החפצים.

ערב אחד, גברת שימקביץ' הודיעה לי ששני גברים עומדים לבקר אצלם ושהיא תבקש ממני לרדת מעליית הגג כיוון שהם רוצים לראות אותי ולשמוע אותי מדברת בפולנית. היא המליצה לי לענות רק על שאלות ישירות שהגברים ישאלו אותי.

אני זוכרת שכאשר ביקשו ממני לרדת מעליית הגג, היה זה מר שימקביץ' אשר ניהל את השיחה עם הגברים. לאחר מכן, רעייתו, אשר היתה היחידה שעלתה אלי לעליית הגג, אמרה לי כי שני גברים אלה, ששם אחד מהם היה מיצ'סלב פאבלובסקי (Mieczyslaw Pawlowsky) (אינני זוכרת את שם השני), ייקחו אותי לוורשה כאילו הייתי אחייניתם ושהכל כבר מסודר, כיוון שלמזלנו לה ולבעלה יש את סכום הכסף המבוקש, כלומר חמישה מטבעות זהב.

כל המאורעות האלה (מיום הגעתי למשפחת שימקביץ' ועזיבתי עם שני הגברים), התרחשו בערך בין ה- 20 וה- 27 לאוגוסט 1942.

לפני שעזבתי את משפחת שימקביץ', מר שימקביץ' נתן לי את תעודת הלידה שהזכרתי למעלה וכן את שם וכתובת בן דודו בוורשה, עורך דין, היכן שאוכל לפנות במקרה של קשיים.

מיצ'סלב פאבלובסקי ואשתו שמרו עלי אצלם בסווידר (Swider) (או אולי ב Jozefow, אני לא זוכרת בדיוק) במשך שמונה חודשים, מיום הגעתי (בסוף אוגוסט 1942) ועד סוף אפריל 1943. במשך זמן זה, הם הכינו אותי לעבודות בית שונות בכדי שיוכלו להפנות אותי לאנשים.

לאחר המלחמה, עת שמצאתי את גברת שימקביץ' וביקרתי אותה בוורוצלב, למדתי כי שני הגברים, מיצ'סלב פאבלובסקי וידידו, חזרו פעמים רבות באופן די קבוע לגברת ואדון שימקביץ' בקובל בכדי לקבל את הכסף עבור ההוצאות שהיו בשל שהייתי שם, דבר שלא ידעתי כמוכן. שמעתי גם שהם המשיכו לבקר את גברת שימקביץ' מאותה הסיבה עוד במשך חודשים ארוכים לאחר שהייתי אצלם. משפחת שימקביץ' ולאחר מכן גברת שימקביץ' שהתאלמנה, שילמו את כל הסכומים המבוקשים.

כמו כן שמעתי ממנה כי מר שימקביץ' נעצר על ידי הנאצים בשל הסיוע שנתן ליהודים. הוא נפטר מהתקפת לב בעת שהועבר לבית הסוהר.

Szmkiewicz Wladyslaw (27/5/1886) and **Maria** (born Kaminska, 12/2/1891).
11 Luck St. Kowel, Poland.

Szmkiewicz Irena (21.4.1930)
50-047 Wroclaw, Poland, Plac Legionow 8/7

The three cousins: Sofka, Lala and Gutka in Kowel

ANNUAL 1932

Standing from left: Pieta (Sofka's father), Abrasha (Lala's father) and Yossip (Gutka's father).
Sitting from left are: Sofka, Grandma Batia, Gutka, Lala and Igor (Helene's father).

